

**GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA
NARKOMANII NA LATA 2022-2025**

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii wychodząc naprzeciw potrzebom mieszkańców związanych z problemem uzależnień obejmuje możliwie szeroki wachlarz działań, począwszy od działań terapeutycznych poprzez profilaktyczne, aż do działań zmierzających do kształtowania i utrwalania pozytywnych postaw i wartości przy szczególnym uwzględnieniu młodzieży. Nadużywanie alkoholu wiąże się bardzo często z ubóstwem i wykluczeniem społecznym, którego konsekwencje dotyczą nie tylko pijących, ale i ich rodzin. Poszerzenie się ubóstwa materialnego stanowi czynnik ryzyka powstania zaburzeń w relacjach rodzinnych, konfliktów, wywoływania zachowań agresywnych. Wiąże się z tym osłabienie funkcji opiekuńczo-wychowawczej rodziny, co naraża w szczególności dzieci i młodzież na poszukiwanie alternatywnych form aktywności, często związanych ze spożywaniem alkoholu, sięganiem po narkotyki, hazard, graniu w gry komputerowe oraz nadmierną aktywność w cyberprzestrzeni. Lata 2022 – 2025 będą kolejnymi latami realizacji Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii.

Rozdział I
Diagnoza sytuacji

§ 1. W Gminie Korycin zamieszkuje 3 219 osób, w tym 1 954 w wieku produkcyjnym 639 w wieku poprodukcyjnym.

§ 2. Liczba osób bezrobotnych z naszej gminy, zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Sokółce – ogółem 75, w tym uprawnionych do zasiłku – 10 (stan na dzień 31.11.2021 r.).

§ 3. Na naszym terenie znajduje się Szkoła Podstawowa im. Stefana Kardynała Wyszyńskiego w Korycinie, w której uczy się 224 uczniów (stan na dzień 31.11.2021 r.).

Dane statystyczne dotyczące przestępczości, wykroczeń i interwencji na terenie Gminy Korycin za okres 2021 roku (stan na dzień 01.12.2021).

Na terenie Gminy Korycin w okresie 2021 roku odnotowano 35 przestępstw. W rozbiciu na kategorie przedstawiają się następująco:

Lp.	Kategorie przestępstw	Ogółem	W tym przebadani	W związku z alkoholem
1.	Nieumyślne spowodowanie śmierci	1	0	0
2.	Uszkodzenie ciała	0	0	0

3.	Znęcanie się nad rodziną	4	0	4
	W ramach procedury niebieska karta	4	0	4
4.	Kradzież mienia	1	0	0
5.	Kradzież z włamaniem	3	0	0
6.	Kradzież rozbójnicza, rozbój	0	0	0
7.	Podpalenie	0	0	0
8.	Pożar	1	0	0
9.	Wypadek	3	0	0
10.	Pobicie	0	0	0
11.	Kierowanie pojazdem w stanie nietrzeźwości	11	11	11
12.	Inne	7	0	0

Procedurą Niebieska Karta objęte są 2 rodziny.

1	Liczba izolowanych w pomieszczeniach dla zatrzymanych w jednostkach policji	8
2	Izba wytrzeźwień	1

		Ogółem	Po spożyciu alkoholu
1	Kolizje ogółem	63	0
	Wypadki drogowe	3	0
2	Interwencje domowe	31	11
	Interwencje w ramach Niebieskiej Karty	11	11
3	Samobójstwa i próby samobójcze	0	0

Alkoholizm jest jednym z najpoważniejszych współczesnych problemów społecznych. Według Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) w 2016 roku z powodu spożycia napojów alkoholowych zmarło 3 miliony osób. Oznacza to, że 1 na 20 zgonów spowodowany jest alkoholem. Co więcej $\frac{3}{4}$ przypadków śmiertelnych wywołanych alkoholem, dotyczyło mężczyzn.

Z najnowszych badań wynika także, że nadużywanie alkoholu dotyczy ponad 2,5 mln Polaków. W rodzinach z problemem alkoholowym żyje 3-4 mln osób, w tym 1,5-2 mln dzieci. Z kolei 700-900 tys. osób w naszym kraju jest uzależnionych od alkoholu. Kobiety piją mniej alkoholu niż mężczyźni, a także rzadziej go nadużywają, jednak następstwa zdrowotne występują u nich przy mniejszych dawkach łącznych występują u nich częściej niż u mężczyzn. U kobiet częściej rozpoznaje się takie następstwa nadużywania alkoholu, jak alkoholowe uszkodzenie wątroby oraz szkody zdrowotne w zakresie układu sercowo-naczyniowego i mózgu, także wystąpienie zaburzeń w obrębie mięśni szkieletowych i miokardiopatii. Ponadto kobiety uzależnione od alkoholu osiągają gorsze wyniki testów psychomotorycznych i pamięci niż mężczyźni.¹

Na terenie Gminy Korycin w okresie 2021 roku nie odnotowano przestępstw wśród nieletnich i nie przeprowadzono postępowań z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii.

Z raportu Krajowego Biura ds. Przeciwdziałania Narkomanii o stanie narkomanii w Polsce (2020) wynika, że w kraju:

- 1) konsumpcja napojów alkoholowych jest o wiele bardziej rozpowszechniona niż używanie narkotyków. Używanie alkoholu w ciągu ostatniego roku odnotowano w Polsce na poziomie 79,9% podczas gdy w przypadku narkotyków odsetek wyniósł 5,4% (dane dla osób w wieku 15-64 lata). Skala używania narkotyków w PL na tle innych krajów UE nie jest duża;
- 2) w przypadku używania narkotyków w populacji generalnej najbardziej popularna jest marihuana i haszysz. Wyniki badań populacyjnych z lat 2018 i 2019 wskazują na zmniejszenie skali używania przetworów konopi indyjskich;
- 3) wśród osób podejmujących leczenie z powodu narkotyków po raz pierwszy w życiu, 40% zgłasza marihuanę, jako podstawowy narkotyk. Wynikać to może z faktu, iż średnia zawartość THC w marihuanie wynosi 10%, co oznacza, iż jest ona zdecydowanie silniejsza niż była 10 lat temu. Podobne trendy można zaobserwować w Europie, gdzie zawartość THC w marihuanie w ciągu 10 lat wzrosła prawie dwukrotnie;
- 4) liczba problemowych użytkowników narkotyków pozostaje na stałym poziomie i jest jednym z niższych wskaźników na 100 tysięcy mieszkańców w Europie. Polska ma również niskie wskaźniki zgonów z powodu narkotyków, zakażeń HIV z powodu używania narkotyków w iniekcjach;
- 5) wśród osób zgłaszających się do leczenia najczęstszym powodem zgłoszeń (po marihuanie) są narkotyki z grupy amfetamin (36%). Prawie co dziesiąta osoba zgłasza się z powodu meta amfetaminy;
- 6) w ostatnich latach obserwuje się spadek liczby nowych substancji psychoaktywnych (NSP) analizowanych w laboratoriach, co może świadczyć o pewnej stabilizacji w rozwoju tego rynku. Istnieje kilka substancji zdecydowanie dominujących na rynku w każdym roku. Niektóre z nich znikają z niego w wyniku zmian prawnych. Generalnie, najpopularniejszą grupę substancji stanowią syntetyczne katynony;²

¹ <http://www.parpa.pl/download/rozdzial03.pdf>

² <https://www.cinn.gov.pl/portal?id=105923>

Problemy związane z uzależnieniem behawioralnym.

Uzależnieniem behawioralnym, inaczej czynnościowym, nazywamy grupę objawów związanych z wielokrotnym, długotrwałym i utrwalonym powtarzaniem konkretnej czynności. Działanie takie ma na celu zredukowanie złego samopoczucia i wewnętrznego napięcia poprzez osiągnięcie uczucia przyjemności, zaspokojenia, radości czy nawet euforii przez osobę wykonującą daną czynność. Zazwyczaj są to zachowania akceptowane społecznie. Warto podkreślić, że uzależnienia behawioralne są zachowaniami niezwiązanymi z przyjmowaniem substancji psychoaktywnych, ale z wykonywaniem pewnych czynności (hazard, zakupy, granie w gry itp.), a ich specyfiką jest m.in. utrata kontroli nad tymi zachowaniami czy czynnościami. W polskiej literaturze nie uzyskano zgody, co do tego, jakie określenie będzie najbardziej adekwatne, dlatego stosowane są zamiennie takie określenia jak uzależnienia od czynności, zachowania kompulsywne, nałogowe, problemowe czy zaburzenia zachowania.

Z badań prowadzonych nad uzależnieniami behawioralnymi w Polsce wynika, że ten typ uzależnień staje się coraz większym problemem. Potwierdzeniem tego jest raport pt. „Oszacowanie rozpowszechnienia oraz identyfikacja czynników ryzyka i czynników chroniących od hazardu i innych uzależnień behawioralnych – edycja 2018/2019” przygotowany na zlecenie Krajowego Biura ds. Przeciwdziałania Narkomani. Głównie wnioski z raportu:

- 1) osoby grające na pieniądze stanowiły 37,1% populacji osób w wieku powyżej 15 roku życia. Osoby te najczęściej grają w tzw. „toto-lotka” (27,4%), zdraпки (16,3%) oraz konkursy i loterie SMS-owe (6,3%),
- 2) w gry hazardowe przynajmniej raz w życiu grało 18,2% badanych piętnasto-szesnastolatków oraz 21,4% siedemnasto-osiemnastolatków,
- 3) do problemów z kompulsywnym kupowaniem przyznało się 3,7% populacji Polaków w wieku powyżej 15 roku życia, co w liczbach bezwzględnych przekłada się na 1,4 miliona osób,
- 4) prawie jedna dziesiąta Polaków powyżej 15 roku życia (9,1%) miała problem z uzależnieniem od pracy.³

Z kolej opracowania dotyczącego problemów młodzieży pt. „Nastolatki wobec Internetu” wynika, że:

- 1) co trzeci nastolatek (33,6%) ma objawy problemowego użytkowania Internetu (tzw. PUI), a 3,2% osiąga bardzo wysokie wskaźniki PUI,
- 2) 64,1% badanych młodych ludzi przyznaje, że powinna mniej korzystać ze smartfonu,
- 3) 29,8% badanych nastolatków odczuwa potrzebę korzystania stale ze smartfonu, a ponad połowa wskazuje, że korzysta z mobilnego urządzenia dłużej niż zamierzała,
- 4) prawie co trzeci nastolatek (31,0%) przyznaje, że nie jest w stanie funkcjonować bez smartfonu, a co czwarty (24,8%) odczuwa zniecierpliwienie oraz zdenerwowanie, gdy nie może z niego korzystać,
- 5) 37,9% badanej młodzieży podejmuje zakończone niepowodzeniem próby ograniczania korzystania z mobilnego urządzenia,
- 6) ponad ¼ badanych (26,1%) z powodu używania smartfonu zaniedbuje zaplanowane czynności lub obowiązki.⁴

§ 4. Dane z Urzędu Gminy z wydanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych (stan na 31.11. 2021 r.):

- 1) liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych z napojami przeznaczonymi do spożycia poza miejscem sprzedaży – 13, w miejscu sprzedaży – 4, ogółem – 17;

³ http://https://www.kbpn.gov.pl/portal?id=15&res_id=9249205

⁴ https://akademia.nask.pl/publikacje/Nastolatki_wobec_internetu_.pdf

2) liczba mieszkańców przypadających na 1 punkt sprzedaży napojów alkoholowych ogółem – 189 osób, z napojami o zawartości powyżej 18% alkoholu – 402 osoby .

§ 5. Na terenie Gminy Korycin nie odnotowano przypadków naruszenia prawa związanych z posiadaniem, rozpowszechnianiem oraz zażywaniem narkotyków.

Rozdział II Cele Programu

§ 6. Głównym celem niniejszego programu jest zapobieganie i ograniczenie występowaniu problemów wynikających z uzależnień behawioralnych, problemów związanych bezpośrednio z używaniem alkoholu, narkotyków i innych substancji psychoaktywnych. Podstawowe cele programu:

- 1) wzmocnianie postaw społecznych związanych z ograniczeniem występowania uzależnień behawioralnych oraz używania alkoholu i substancji psychoaktywnych;
- 2) podniesienie poziomu wiedzy i świadomości społeczeństwa w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz narkomanii, a także uzależnień behawioralnych, poprzez prowadzenie działalności edukacyjnej i informacyjnej;
- 3) ograniczenie występowania negatywnych skutków zdrowotnych i społecznych związanych z uzależnieniami behawioralnymi, używaniem alkoholu oraz substancji psychoaktywnych przez mieszkańców;
- 4) wspieranie psychospołeczne osób uzależnionych i ich rodzin;
- 5) współpraca z podmiotami działającymi w obszarze uzależnień behawioralnych oraz przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii;
- 6) organizowanie form twórczego spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży, w szczególności dla osób z grup podwyższonego ryzyka.

Rozdział III Strategia działania

§ 7. Racjonalne i elastyczne ograniczanie dostępności alkoholu poprzez kontrole działalności gospodarczej z napojami alkoholowymi.

§ 8. Profilaktyczne oddziaływania psychoedukacyjne na postawy i umiejętności ważne dla zdrowia i trzeźwości, w szczególności wobec młodzieży i grup podwyższonego ryzyka.

§ 9. Współdziałanie z Pełnomocnikiem Zarządu Województwa Podlaskiego do spraw Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Uzależnień, z Kościołem Katolickim w sprawie rozwiązywania problemów alkoholowych, narkotykowych oraz uzależnień behawioralnych.

§ 10. Wspieranie działalności środowisk wzajemnej pomocy dla osób z problemami alkoholowymi i narkotykowymi oraz z uzależnieniami behawioralnymi.

§ 11. Organizowanie nadzoru i egzekwowanie zakazów tj. reklamy, sprzedaży w określonych miejscach, godzinach i określonym osobom, na kredyt i pod zastaw, zakaz dopuszczania do pracy osób nietrzeźwych i obowiązków tj. informowania o szkodliwości alkoholu, depozyty.

Rozdział IV

Działania związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym

§ 12. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków oraz osób zagrożonych uzależnieniem:

- 1) kierowanie tych osób na leczenie do poradni specjalistycznych na podstawie skierowania przez lekarza rodzinnego Niepublicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej Przychodni Lekarskiej „EL-MED” w Korycinie;
- 2) wspieranie aktywnych form działalności Klubu Abstynenta „Barka”;
- 3) warsztaty edukacyjno – wspierające dla osób uzależnionych i współuzależnionych.

§ 13. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe i narkotykowe pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie:

- 1) punkt informacyjny dla ofiar przemocy domowej – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Korycinie;
- 2) zapewnienie opieki dla dzieci z tych rodzin:
 - a) dożywianie dzieci z rodzin dotkniętych alkoholizmem w szkołach i świetlicach,
 - b) prowadzenie świetlicy zapewniającej pomoc w nauce i organizującej czas wolny.

§ 14. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych i socjoterapeutycznych:

- 1) realizowanie programów profilaktycznych;
- 2) organizowanie aktywnych form wypoczynku dla dzieci i młodzieży z grupy ryzyka:
 - a) zajęcia sportowe również poza terenem gminy,
 - b) ogniska i wycieczki,
 - c) konkursy, ankiety i badania odnośnie problemów alkoholowych, narkotykowych i uzależnień behawioralnych,
 - d) imprezy świąteczne,
 - e) plener malarski,
 - f) kolonie, biwaki,
- 3) udział w ogólnopolskich kampaniach edukacyjnych i profilaktycznych;
- 4) prowadzenie świetlicy, w tym:
 - a) zatrudnienie psychologa,
 - b) doposażenie świetlicy w pomoce i sprzęt niezbędny do prowadzenia zajęć;
- 5) objęcie profilaktyką zdrowotną członków rodzin z problemem alkoholowym i narkotykowym oraz z uzależnieniami behawioralnymi;

- 6) uczestnictwo w zjazdach rodzin z problemem alkoholowym, ogólnopolskich zjazdach trzeźwościowych oraz imprezach okolicznościowych propagujących trzeźwe obyczaje;
- 7) zajęcia integracyjne (warsztaty plastyczne, muzyczne, teatralne i organizacja wyjazdów), w tym również poza terenem gminy, które będą przeciwdziałać wykluczeniu; społecznemu;
- 8) zorganizowanie szkolenia dla sprzedawców napojów alkoholowych;
- 9) wspieranie funkcjonowania Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

§ 15. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych, narkotykowych, uzależnień behawioralnych oraz przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

§ 16. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

§ 17. Kierowanie na badania pozwalające ustalić uzależnienie od alkoholu.

§ 18. Zakup materiałów informacyjno – edukacyjnych dotyczących przeciwdziałania powstawaniu problemów alkoholowych, narkotykowych, uzależnień behawioralnych oraz przemocy w rodzinie.

Rozdział V

Zasady finansowania programu gminnego i zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

§ 19. Środki, które będą zabezpieczały realizację przedsięwzięć z zakresu przeciwdziałania alkoholizmowi, będą pochodziły z opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych i będą ujęte w budżecie w Dziale 851 Ochrona Zdrowia, rozdział 85154 Przeciwdziałanie Alkoholizmowi.

§ 20. Środki, które będą zabezpieczały realizację przedsięwzięć z zakresu przeciwdziałania narkomanii będą ujęte w budżecie w Dziale 851 Ochrona Zdrowia, rozdział 85153 Zwalczanie Narkomanii.

§ 21. Członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych otrzymują wynagrodzenie za udział w pracach Komisji – za posiedzenie w wysokości 10% kwoty minimalnego wynagrodzenia określonego w ustawie z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (Dz.U. z 2020 r. poz. 2207).

Rozdział VI

Postanowienia końcowe

§ 22. Wójt Gminy Korycin sporządza raport z wykonania w danym roku Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii i efektów jego realizacji, który przekłada Radzie Gminy w terminie do dnia 30 czerwca roku następującego po roku, którego dotyczy raport.

Przewodniczący Rady
Iwona Chwiećko